

សេចក្តីប្រកាសជាសកល​ស្តីពី​សិទ្ធិ​មនុស្ស

អនុម័ត​និង​ប្រកាស​ដោយ​សេចក្តី​សម្រេច​មិត្ត​នៃ​មហាសន្និបាត​លេខ ២១៧ A (III) នៅ​ថ្ងៃ​ទី ១០ ខែ​ធ្នូ ឆ្នាំ​១៩៤៨

បុព្វកថា

ដោយ​យល់​ឃើញ​ថា ការ​ទទួល​ស្គាល់​សេចក្តី​ថ្លៃថ្នូរ​ជា​បី​កំណើត និង​សិទ្ធិ​អ្នក​ពន្លា និង​សិទ្ធិ​មិន អាច​លក់ ផ្លូវ ផ្តេរ ឬ​ដក​ប្រូត​ប្រា​ន​របស់​សមាជិក​ទាំង​អស់​នៃ​គ្រួសារ​មនុស្ស គឺ​ជា​គ្រឹះ​នៃ​សេរី​ភាព យុត្តិធម៌ និង​សន្តិភាព​ក្នុង​ពិភព​លោក។

ដោយ​យល់​ឃើញ​ថា ការ​មិន​ទទួល​ស្គាល់ និង​ការ​រុប​មាម៉ែ​មើល​ងាយ​សិទ្ធិ​មនុស្ស នៃ​ឱ្យ​មាន​គំរើង ព្រៃ​ផ្សែង​សាហាវ​យង់​ឃ្នង ធ្វើ​ឱ្យ​ប្រព្រឹក្សា​បាយ​ដល់​សតិសម្បជញ្ញៈ​មនុស្ស​ជាតិ និង​ថា ការ​រលាន​ដល់​ពិភព លោក​មួយ ដែល​មនុស្ស​ទូទាំង​គ្នា​យមាន​សេរី​ភាព​ក្នុង​ការ​និយាយ​ស្តី និង​ជំនឿ និង​កា​ល្អ​ម​ផុត​ពី​ការ​ភ័យ​ខ្លាច និង​ទុក្ខ​ឥត​រាព ត្រូវ​បាន​ប្រកាស​ថា​ជា​សេចក្តី​ប្រាថ្នា​ដ៏​ខ្ពស់​បំផុត​របស់​មនុស្ស​ទូទៅ។

ដោយ​យល់​ឃើញ​ថា ជាការ​មាំ​បាម់ ដែល​សិទ្ធិ​មនុស្ស​ត្រូវ​តែ​ប្រាកដ​ដោយ​នីតិវិធី ដើម្បី​ជៀស វា​ន​កុំ​ឱ្យ​មនុស្ស​ប្រព្វ​មិត្ត​ជា​មុន​ក្រោយ​បន្ត​រស់ បះ​បោរ​ប្រឆាំង​ទល់​នឹង​អំណាច​ផ្តាច់​ការ និង​ការ​គាប​សង្កត់។

ដោយ​យល់​ឃើញ​ថា ជាការ​មាំ​បាម់ ដែល​ត្រូវ​រក​ស្វ័យ​ការ​ពង្រីក​ទំនាក់​ទំនង​ជា​មិត្ត​ភាព រវាង ប្រជាជាតិ​នានា។

ដោយ​យល់​ឃើញ​ថា ប្រជាជាតិ​ទាំង​ឡាយ​នៃ​សហ​ប្រជាជាតិ បាន​ប្រកាស​បញ្ជាក់​សារ​ជា​ផ្លូវ​ក្នុង ធម្មនុញ្ញ​សហ​ប្រជាជាតិ នូវ​ជំនឿ​របស់​ខ្លួន​ទៅ​លើ​សិទ្ធិ​មូលដ្ឋាន​នៃ​មនុស្ស លើ​សេចក្តី​ថ្លៃថ្នូរ លើ​កម្លែង​របស់ មនុស្ស និង​ធម៌​សមភាព​នៃ​សិទ្ធិ​រវាង​បុរស​និង​ស្រ្តី ហើយ​ប្តេជ្ញា​ធម៌​កសាង​រវាង​សង្គម និង​ក្រុម​ឥរិយាបថ​សំនេរ​ឱ្យ​កាន់​តែ​ប្រសើរ​ឡើង ក្នុង​សេរី​ភាព​កាន់​តែ​ទូលំទូលាយ។

ដោយ​យល់​ឃើញ​ថា ដោយ​សហ​ប្រតិបត្តិ​ការ​ជា​មួយ​អង្គការ​សហ​ប្រជាជាតិ រដ្ឋ​ជា​សមាជិក​ទាំង អស់​សន្យា​ធ្វើ​ឱ្យ​មាន​ការ​គោរព​ជា​សកល និង​ការ​រុប​តិប​ផ្គន្ធសិទ្ធិ និង​សេរី​ភាព​មូលដ្ឋាន។

ដោយ​យល់​ឃើញ​ថា ការ​យល់​រួម​គ្នា​មួយ​អំពី​សិទ្ធិ​និង​សេរី​ភាព​ទាំង​នេះ មាន​សារ​សំខាន់​បំផុត ដើម្បី​បំពេញ​នូវ​ការ​សន្យា​ខាង​លើ។

អាស្រ័យ​ហេតុ​នេះ មហាសន្និបាត​ប្រកាស​ថា ៖

សេចក្តី​ប្រកាស​ជា​សកល​ស្តី​ពី​សិទ្ធិ​មនុស្ស​នេះ ជា​ទុក្ខ​មក​ពី​រួម​ដែល​ប្រជាពលរដ្ឋ​គ្រប់​ៗ​ប្រទេស និង ប្រជាជាតិ​ទាំង​អស់​ត្រូវ​ធ្វើ​ឱ្យ​ប្រាកដ​សម្រេច ដើម្បី​ឱ្យ​បុគ្គល​គ្រប់​ខ្លួន និង​អង្គការ​សង្គម​ទាំង​អស់ ដោយ រក្សា​ខ្ជាប់​ជា​នឹម​ក្នុង​ស្ថានីតិ​របស់​ខ្លួន នូវ​សេចក្តី​ប្រកាស​នេះ មិន​ឱ្យ​បិទ​ប្រៃ​សបណ្តុះ​បណ្តាល​ការ​គោរព​សិទ្ធិ និង​សេរី​ភាព​ទាំង​នេះ តាម​រយៈ​ការ​បង្រៀន​និង​ការ​រៀប ហើយ​និង​ឱ្យ​បឹង ប្រែ​ប្រួល​ធាតុ​ឱ្យ​មាន​ការ​ទទួល ស្គាល់ និង​ការ​អនុវត្ត​ជា​សកល និង​ដោយ​សិទ្ធិ​សិទ្ធិ នូវ​សិទ្ធិ​និង​សេរី​ភាព ដោយ​រឹប​អាន​ការ​ជាតិ និង​អន្តរជាតិ ដែល​មាន​លក្ខណៈ​រឹម​ម្រឹង​ជា​លំដាប់ ទាំង​ក្នុង​ចំណោម​ប្រជាពលរដ្ឋ​នៃ​រដ្ឋ​សមាជិក ទាំង​ក្នុង​ចំណោម ប្រជាពលរដ្ឋ ដែល​ជីវ​ដែល​ស្ថិត​នៅ​ក្រោម​ដែន​សមត្ថកិច្ច​នៃ​រដ្ឋ​ទាំង​នោះ។

មាត្រា ១

មនុស្ស​ទាំង​អស់ កើត​មក​មាន​សេរី​ភាព និង​សមភាព ក្នុង​ផ្នែក​សេចក្តី​ថ្លៃថ្នូរ​និង​សិទ្ធិ។ មនុស្ស មាន​វិចារ​ឈរ​ល្អ​ណា​និង​សតិសម្បជញ្ញៈ​ជា​បី​កំណើត ហើយ​គប្បី​ប្រព្រឹត្ត​ចំពោះ​គ្នា​ទៅ​វិញ​ទៅ​មក ក្នុង ស្ថានីតិ​ភាព​រាព​ជា​បង្ស្រូន។

មាត្រា ២

មនុស្ស​ម្នាក់​ៗ អាច​ប្រើ​ប្រាស់​សិទ្ធិ​និង​សេរី​ភាព​ទាំង​អស់ ដែល​មាន​តែ​មន្ត​នសេចក្តី​ប្រកាស​នេះ ដោយ​គ្មាន​ការ​ប្រកាន់​បែប​តែ​កប់​បណ្តា​មួយ មាន​ជា​អាទិ៍ រួច​សាសន៍ ពណ៌​សម្បុរ ភេទ ភាសា សាសនា មតិ​នយោបាយ ឬ​មតិ​ផ្សេង​ៗ​ទៀត ដើម​កំណើត​ជាតិ ឬ​សង្គម ទ្រព្យ​សម្បត្តិ កំណើត ឬ​ស្ថានភាព ដទៃ​ៗ​ទៀត​ឆ្លើយ។

ធម៌​លើ​នេះ មិន​ត្រូវ​ផ្អាក​ប្រកាន់​បែប​តែ​កណ្តា​មួយ ដោយ​សំអាង​ទៅ​លើ​វា​នៈ​ខាង​នយោបាយ ខាង​ដែន​សមត្ថកិច្ច ឬ​ខាង​អន្តរជាតិ​របស់​ប្រទេស ឬ​ដែន​ដី​ដែល​បុគ្គល​ណា​ម្នាក់​រស់​នៅ ទោះ​បី​ជា​ប្រទេស ឬ​ដែន​ដី​នោះ​ឯក​រាជ្យ​ក្តី ស្ថិត​ក្រោម​អាណា​ព្រាណ្យ​ក្តី ឬ​គ្មាន​ស្ថិយ​គ្រប់​គ្រង​ក្តី ឬ​ស្ថិត​ក្រោម​ការ​ដាក់ កម្រិត​ផ្សេង​ៗ​ទៀត​ណា​មួយ ដល់​អតិបរមា​រូបភាព​ក្តី។

មាត្រា ៣

បុគ្គល​ម្នាក់​ៗ មាន​សិទ្ធិ​រស់​រាន​មាន​ជីវិត សេរី​ភាព និង​សន្តិសុខ​ផ្ទះ​ល្អ​ខ្លួន។

មាត្រា ៤

គ្មាន​ជន​ណា​ម្នាក់ ត្រូវ​ស្ថិត​ក្នុង​ទោស​ភាព ឬ​ស្ថិត​ក្នុង​ភាព​ជា​អ្នក​បង្កើន​រាម៉ែ​ឆ្លើយ។ ទោស​ភាព និង​ទោស​ពាណិជ្ជកម្ម តាម​គ្រប់​ទម្រង់​ទាំង​អស់ ត្រូវ​រាមា​មយា​ដោះ។

មាត្រា ៥

គ្មាន​ជន​ណា​ម្នាក់ ត្រូវ​ទទួល​ទារុណកម្ម ឬ​ការ​ប្រព្រឹត្តិ​មក​ឃ្លី​ខ្លួន ឬ​ទណ្ឌកម្ម​យោធា​យោ អមនុស្ស ធម៌ ឬ​បណ្តា​បន្ទាប​បា​ន​ឆ្លើយ។

មាត្រា ៦

ជន​គ្រប្បូប មាន​សិទ្ធិ​ឱ្យ​គេ​ទទួល​ស្គាល់​បុគ្គលិក​លក្ខណៈ​គតិ​មុត​របស់​ខ្លួន នៅ​គ្រប់​ទី​កន្លែង។

មាត្រា ៧

ជន​គ្រប្បូប មាន​សិទ្ធិ​ឆ្លង្ហា​ចំពោះ​មុខ​ច្បាប់ និង​មាន​សិទ្ធិ​ទទួល​ការ​ពារ​ពា​ជី​ច្បាប់​ឆ្លើ​ខ្លួន ដោយ គ្មាន​ការ​រើស​រើ​ង។ មនុស្ស​គ្រប្បូប មាន​សិទ្ធិ​ទទួល​ការ​ពារ​ឆ្លើ​ខ្លួន ប្រឆាំង​នឹង​ការ​រើស​រើ​ង​ណា ដែល​រំលោភ​លើ​សេចក្តី​ប្រកាស​នេះ ព្រម​ទាំង​ប្រឆាំង​នឹង​ការ​ញុះ​ញង់ ឱ្យ​មាន​ការ​រើស​រើ​ង។

មាត្រា ៨

មនុស្ស​គ្រប្បូប មាន​សិទ្ធិ​រាជ​សោយ​សិទ្ធិ​សិទ្ធិ​មួយ​នៅ​ចំពោះ​មុខ​សាលា​ជំនះ​ក្តី​ជាតិ ដែល មាន​សមត្ថកិច្ច ចំពោះ​អំពើ​ទាំង​ឡាយ​ណា​ដែល​រំលោភ​សិទ្ធិ​មូលដ្ឋាន​របស់​ខ្លួន ដែល​ត្រូវ​បាន​ទទួល​ស្គាល់ ដោយ​រដ្ឋ​ធម្មនុញ្ញ ឬ​ដោយ​ច្បាប់។

មាត្រា ៩

គ្មានជនណាម្នាក់ ត្រូវបានចាប់ខ្លួន ឃ្លួន ឬនិរទេសខ្លួន តាមអំពើពិតឆ្លើយ។

មាត្រា ១០

មនុស្សគ្រប់ៗ មានសិទ្ធិឆ្លើត្រាពេញលេញ សុឡិគុណភាវករវាច្យនិងមិនលំអៀង ពិនិត្យរឿង ក្តីរបស់ខ្លួនជាសាធារណៈ និងដោយសមធម៌ ដើម្បីសម្រេចលើសិទ្ធិនិងកាតព្វកិច្ច និងលើភាពសមហេតុ ផល នៃការទោទ្រព្យកាន់ទ័ងឡាយខាងបទព្រហ្មទណ្ឌមកឃើ្លខ្លួន។

មាត្រា ១១

ជនណាដែលជាប់ទោទ្ធដីបទឃ្លើសព្រហ្មទណ្ឌ ត្រូវសន្មតជាជនគ្មានទោស រហូតដល់ពិន្ទុភាព ត្រូវបានកមើញ នៅក្នុងសវនាការជាសាធារណៈ ដែលមានការធានាមាំបាទ ដើម្បីឱ្យជននោះការពារខ្លួន។

គ្មានជនណាម្នាក់ ត្រូវរំលងផ្តន្ទាទោសដីបទឃ្លើសព្រហ្មទណ្ឌ ដោយអំពើឬ ការខកខានមិនបាន ធ្វើ បើអំពើ ឬការខកខាននេះ មិនបានចែងក្នុងច្បាប់ជាតិ ឬអន្តរជាតិ ថាជាបទឃ្លើសព្រហ្មទណ្ឌនៅពេល ធ្វើអំពើ ឬមានការខកខាននេះ។ ដូចគ្នានេះដែរ មិនត្រូវមានការផ្តន្ទាទោស ឱ្យន្រន់ជាងទោសដែលបាន កំណត់ឱ្យអនុវត្ត ក្នុងអំឡុងពេលដែលបទឃ្លើសបានកើតឆ្លៀងឆ្លើយ។

មាត្រា ១២

គ្មានមនុស្សណាម្នាក់ ត្រូវរំលងការកំណត់រៀងរៀងកតាមអំពើពិតក្នុងជីវិតឯកជន ត្រូវសារ ទី លំនៅ ឬការឆ្លើយត្រង ឬការធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់កិត្តិយស និងកេរ្តិ៍ឈ្មោះរបស់ខ្លួនបានឆ្លើយ។ ជនគ្រប់ៗ មានសិទ្ធិ ទទួលការការពារដ៏ធុរាប់ ប្រអែងនិងការរៀងរៀងកែ ឬការប៉ះពាល់បែបនេះ។

មាត្រា ១៣

មនុស្សគ្រប់ៗ មានសិទ្ធិធ្វើដំណើរដោយសេរី និងមានសិទ្ធិរៀនរើសរើសនៃសេដ្ឋាន ក្នុងរដ្ឋ មួយ។

មនុស្សគ្រប់ៗមានសិទ្ធិមាកទេញពីប្រទេសណាមួយ រួមទាំងប្រទេសរបស់ខ្លួនផង និងមាន សិទ្ធិរលក្រឡប់មកប្រទេសរបស់ខ្លួនវិញ។

មាត្រា ១៤

មនុស្សគ្រប់ៗ មានសិទ្ធិស្វែងរក និងទទួលកន្លែងជ្រកកោន ក្នុងប្រទេសដទៃទៀត ក្នុង ករណីមានការធ្វើទុក្ខបុកម្នេញមកឃើ្លខ្លួន។

សិទ្ធិស្ម័គ្រការពារនេះ មិនអាចឃើមកសាសនាបានទេ ក្នុងករណីមានការទោទ្រព្យកាន់ ដែល ពិតជាកើតឆ្លៀងពីបទឃ្លើសមិនចែននយោបាយ ឬពីការប្រព្រឹត្តណា ដែលផ្ទុយពីគោលបំណង និង គោលការណ៍ទ័ងឡាយរបស់សហប្រជាជាតិ។

មាត្រា ១៥

មនុស្សគ្រប់ៗ មានសិទ្ធិទទួលបានសញ្ជាតិមួយ។

គ្មានជនណាម្នាក់ អាចត្រូវរំលកហួតសញ្ជាតិ ឬប្តូរកំរងសិទ្ធិរដ្ឋសេញាតិរបស់ខ្លួន តាមអំពើពិត បានឆ្លើយ។

មាត្រា ១៦

មនុស្សប្រុសស្រីដល់អាយុគ្រប់ការ មានសិទ្ធិរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ និងកសាងគ្រួសារ ដោយ មិនប្រកាន់ពូជសាសន៍ សញ្ជាតិ ឬសាសនាឆ្លើយ។ មនុស្សប្រុសស្រី មានសិទ្ធិឃ្លើត្រាក្នុងការរៀបអាពាហ៍ ពិពាហ៍ ក្នុងមំណងអាពាហ៍ពិពាហ៍ និងក្នុងពេលវិលាយមំណងអាពាហ៍ពិពាហ៍។

អាពាហ៍ពិពាហ៍និងអាទិប្រព្រឹត្តទៅបាន សុះត្រាតែមានការព្រមព្រៀងដោយសេរី និងពេញ លេញពីអនាគតពីប្រពន្ធ។

គ្រួសារជាអង្គភាពធម្មជាតិនិងជាអង្គភាពមូលដ្ឋាននៃសង្គម ហើយ គ្រួសារមានសិទ្ធិទទួល ការការពារពីសង្គមនិងរដ្ឋ។

មាត្រា ១៧

មនុស្សគ្រប់ៗ ទោះតែម្នាក់ឯងក្តី ឬដោយរួមជាមួយអ្នកដទៃក្តី មានសិទ្ធិជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ។

គ្មានជនណាម្នាក់ ត្រូវបានរកហួតកម្មសិទ្ធិ តាមអំពើពិតឆ្លើយ ។

មាត្រា ១៨

ជនគ្រប់ៗ មានសិទ្ធិសេរីភាពខាងគំនិត សកម្មឬជន្លៀះ និងសាសនា។ សិទ្ធិនេះ រាប់បញ្ចូល ទាំងសេរីភាពផ្លាស់ប្តូរសាសនា ឬជំនឿ ព្រមទាំងសេរីភាពសេរីក្នុងសាសនា ឬជំនឿរបស់ខ្លួន តែម្នាក់ឯង ឬដោយរួមជាមួយអ្នកដទៃ ជាសាធារណៈ ឬជាឯកជន តាមការប្តេជ្ញាគប្រស្រ័យ ការអនុវត្ត ការគោរព ឬជា និងការប្រតិបត្តិ តាម។

មាត្រា ១៩

មនុស្សគ្រប់ៗ មានសិទ្ធិសេរីភាពក្នុងការមានមតិ និងការសរេរីក្នុងមតិ។ សិទ្ធិនេះ រាប់បញ្ចូល ទាំងសេរីភាពក្នុងការប្រកាន់មតិ ដោយគ្មានការរៀងរៀងកែ និងសេរីភាពក្នុងការស្វែងរក ការទទួល និងការផ្សព្វផ្សាយពីមិន មិនគំនិតនាដោយគ្មានព្រំដែនទឹកដី ទោះតាមរយៈមធ្យោបាយសរេរីក្នុង មតិណាមួយក៏ដោយ។

មាត្រា ២០

មនុស្សគ្រប់ៗ មានសិទ្ធិសេរីភាពក្នុងការប្រជុំ ឬការរួមគ្នាជាសមាគម ដោយសន្តិវិធី។

គ្មានជនណាម្នាក់ ត្រូវបានបង្ខិតបង្ខំ ឱ្យច្របូបច្របល់សមាគមណាមួយឆ្លើយ។

មាត្រា ២១

មនុស្សគ្រប់ៗ មានសិទ្ធិមូលបត្រឯករាជិកនាំកិច្ចការសាធារណៈនៃប្រទេសរបស់ខ្លួន ដោយ ផ្ទាល់ ឬតាមរយៈតំណាង ដែលបានរៀនរើសដោយសេរី។

មនុស្សគ្រប់រូប មានសិទ្ធិ​ឆ្ងល់​បម្រើ​មុខងារ​សាធារណៈ​នៃ​ប្រទេស​របស់​ខ្លួន ក្នុង​លក្ខខណ្ឌ សមភាព។

គន្លះ​របស់​ប្រជាជន​រដ្ឋ ជា​មូលដ្ឋាន​ដំណាច់​នៃ​ការ​ដឹកនាំ​កិច្ចការ​សាធារណៈ។ គន្លះ​នេះ ត្រូវ សម្រែង​ទេញ​តាម​រយៈ​ការ​បោះឆ្នោត​ទៀងទាត់ តាម​ពេលកំណត់ និង​ពិត​ប្រាកដ ដែល​មាន​លក្ខណៈ​សកល ឆ្លៀត​រាត និង​សម្ងាត់ ឬ​តាម​នីតិវិធី​សមមូល ដែល​ធានា​សេរីភាព​នៃ​ការ​បោះឆ្នោត។

មាត្រា ២២

ក្នុង​ឋានៈ​ជា​សមាជិក​នៃ​សង្គម មនុស្ស​គ្រប់​រូប មាន​សិទ្ធិ​ទទួល​បាន​សន្តិសុខ​សង្គម និង​មាន​ច្បូ សិទ្ធិ​សម្រេច​បាន​សិទ្ធិ​ខាង​សេដ្ឋកិច្ច សង្គម​កិច្ច និង​វប្បធម៌ ដែល​ទាំ​បាច់​សម្រាប់​សេចក្តី​ថ្លៃថ្នូរ និង​ការ រីក​ចំរើន​ដោយ​សេរី​នៃ​បុគ្គលិក​លក្ខណៈ​របស់​ខ្លួន តាម​រយៈ​ការ​ខិតខំ​របស់​ជាតិ និង​សហប្រតិបត្តិការ​អន្តរ ជាតិ និង​ដោយ​របោង​ទៅ​តាម​ការ​រៀបចំ និង​ធនធាន​របស់​ប្រទេស​នីមួយៗ។

មាត្រា ២៣

មនុស្ស​គ្រប់​រូប មាន​សិទ្ធិ​មាន​ការ​ងារ​ធ្វើ ជ្រើស​រើស​ការងារ​ដោយ​សេរី ទទួល​លក្ខខណ្ឌ ការងារ​គ្រឹម​ត្រូវ និង​ពេញ​ចិត្ត និង​មាន​ការ​ការពារ​ប្រឆាំង​នឹង​ភាព​អត់​ការ​ងារ​ធ្វើ។

មនុស្ស​គ្រប់​រូប មាន​សិទ្ធិ​ទទួល​ប្រាក់​បៀវត្ស​ឆ្នាំ​ខ្លា ចំពោះ​ការ​ងារ​រួច​គ្នា ដោយ​គ្មាន​ការ​ឆរិស ឆើង។

អ្នក​ធ្វើ​ការងារ មាន​សិទ្ធិ​ទទួល​បាន​សារភាព​ការ​ដោយ​សមធម៌ និង​ពេញ​ចិត្ត ដើម្បី​ធានា​អត្ថិភាព រស់នៅ​របស់​ខ្លួន​និង​គ្រួសារ ឱ្យ​សមស្រប​នឹង​សេចក្តី​ថ្លៃថ្នូរ​នៃ​មនុស្ស និង​ត្រូវ​បាន​បំពេញ​បន្ថែម​ទៀត ដោយ​មធ្យោបាយ​ផ្សេងៗ​នៃ​ការ​ការពារ​ផ្នែក​សង្គម ប្រសិន​បើ​ទាំ​បាច់។

មនុស្ស​គ្រប់​រូប មាន​សិទ្ធិ​បង្កើត​សហជីព និង​ចូល​រួម​ក្នុង​សហជីព ដើម្បី​ការពារ​ផល​ប្រយោជន៍ របស់​ខ្លួន។

មាត្រា ២៤

មនុស្ស​គ្រប់​រូប មាន​សិទ្ធិ​ឈប់​សម្រាក និង​សិរី​ហាស​ល្អ​រួម​បញ្ចូល​ទាំង​កម្រិត​រហែល​ការងារ សមហេតុផល និង​ការ​ឈប់​សម្រាក ដោយ​បាន​ប្រាក់​បៀវត្ស​តាម​ពេលកំណត់​ទៀងទាត់។

មាត្រា ២៥

មនុស្ស​គ្រប់​រូប មាន​សិទ្ធិ​ទទួល​បាន​កម្រិត​ជីវភាព​គ្រប់​គ្រាន់ ដើម្បី​ធានា​សុខភាព និង សុខុមាលភាព​របស់​ខ្លួន និង​គ្រួសារ​រួម​មាន​ផលវិ​ផា​បការ សម្បើក​បី​ពាក់ សំនេរ​ផ្ទះ ការ​ថែទាំ​សុខភាព និង​សេវា​សង្គម​កិច្ច​ទាំ​បាច់​ផ្សេងៗ​ទៀត។ មនុស្ស​គ្រប់​រូប មាន​សិទ្ធិ​ទទួល​បាន​ការ​គាំពារ​នៅ​ពេល​គ្មាន ការងារ​ធ្វើ មាន​ជំងឺ ពិការ មេម៉ាយ ឬ​ពោះម៉ាយ ចាស់​ជរា ឬ​នៅ​ពេល​បាត់​បង់​មធ្យោបាយ​ធានា​ជីវភាព ដែល​បណ្តាល​មក​ពី​កាលៈទេសៈ​ផុត​ពី​គន្លះ​របស់​ខ្លួន។

មាតុភាព​និង​កុមារភាព​មាន​សិទ្ធិ​ទទួល​ជំនួយ​និង​ការ​ថែទាំ​ពិសេស។ កុមារ​គ្រប់​រូប ទោះ​កើត ពី​ឪពុក​ម្តាយ​មាន​ខាន់​ស្លា ឬ​ឥត​ខាន់​ស្លា​ក្តី ត្រូវ​បាន​ទទួល​ការ​ពារ​ខាង​សង្គម​កិច្ច​រួម​គ្នា។

មាត្រា ២៦

មនុស្ស​គ្រប់​រូប មាន​សិទ្ធិ​ទទួល​បាន​ការ​អប់រំ។ ការ​អប់រំ ត្រូវ​គំរត​បង់​ថ្លៃ យ៉ាង​ហោចណាស់ សម្រាប់​ការ​អប់រំ​បឋម​សិក្សា និង​អប់រំ​មូលដ្ឋាន។ ការ​អប់រំ​បឋម​សិក្សា គឺ​ជា​ការ​ឆ្លង​កិច្ច។ ការ​អប់រំ ខាង​បច្ចេកទេស និង​វិជ្ជាជីវៈ ត្រូវ​រៀបចំ​ឱ្យ​មាន​ជា​ទូទៅ។ ការ​អប់រំ​ខេត្ត​មសិក្សា ត្រូវ​បើក​ឱ្យ​ចូល​រៀន ឆ្លៀត​រាត​គ្នា ដោយ​ឈរ​លើ​មូលដ្ឋាន​សមត្ថភាព។

ការ​អប់រំ ត្រូវ​ដំនើរ​ទៅ​រក​ការ​ដឹក​នាំ​ក្នុង​លំដាប់​ពេញលេញ​នៃ​បុគ្គលិក​លក្ខណៈ​របស់​មនុស្ស និង ការ​ពង្រីក​ការ​គោរព​សិទ្ធិ​មនុស្ស និង​សេរីភាព​មូលដ្ឋាន។ ការ​អប់រំ​នេះ ត្រូវ​បើក​កំណត់​ការ​ឈប់​ដំឡើង ការ​អត់​ឱន​អធ្យា​ស្រឡាញ់ និង​មិត្តភាព​រវាង​ប្រជាជាតិ និង​ក្រុម​រួជ​សាសន៍ ឬ​ក្រុម​សាសនា​ទាំង​អស់ ព្រម​ទាំង​ការ​អភិវឌ្ឍន៍​សាក្សីភាព​របស់​សហប្រជាជាតិ ក្នុង​ការ​ថែ​រក្សា​សន្តិភាព។

មាតា​បិតា មាន​សិទ្ធិ​ជា​អាទិភាព ក្នុង​ការ​ជ្រើស​រើស​ប្រភេទ​នៃ​ការ​អប់រំ សម្រាប់​បុត្រ​ធីតា របស់​ខ្លួន។

មាត្រា ២៧

មនុស្ស​គ្រប់​រូប មាន​សិទ្ធិ​ចូល​រួម​ដោយ​សេរី ក្នុង​ជីវភាព​វប្បធម៌​របស់​សហគមន៍ អាស្រ័យ​ផល សិល្បៈ និង​ចូល​រួម​ចំណែក​ក្នុង​វឌ្ឍនភាព​វិទ្យាសាស្ត្រ និង​ក្នុង​ផល​ប្រយោជន៍​ដែល​បាន​មក​ពី​វឌ្ឍនភាព នេះ។

មនុស្ស​គ្រប់​រូប មាន​សិទ្ធិ​ទទួល​បាន​ការ​ការពារ​ផល​ប្រយោជន៍​ខាង​សីលធម៌ និង​សង្គ្រាម ដែល បាន​មក​ពី​ផលិតកម្ម​ធានា​វិទ្យាសាស្ត្រ អក្សរសាស្ត្រ ឬ​សិល្បៈ ដែល​ជា​ស្តាំ​ដៃ​របស់​ខ្លួន។

មាត្រា ២៨

មនុស្ស​គ្រប់​រូប មាន​សិទ្ធិ​ទទួល​បាន​ស្នូ​សណ្តាប់​ផ្ទាប់​សង្គម​និង​អន្តរជាតិ ដែល​ធ្វើ​ឱ្យ​សិទ្ធិ និង សេរីភាព ថែ​ទក្ខ​ឯ​សេចក្តី​ប្រកាស​នេះ អាច​សម្រេច​បាន​ដោយ​ពេញលេញ។

មាត្រា ២៩

មាត្រា ២៩

មនុស្ស​គ្រប់​រូប មាន​ករណី​យក​កិច្ច​ចំពោះ​សហគមន៍ ដែល​ជាក​ស្ត្រី​ឯ​កម្ម​យក​ផ្ទះ ដែល​អាច បង្កើត​បាន​ការ​ដឹក​ចម្រើន​ដោយ​សេរី និង​ពេញ​បរិបូរណ៍​នូវ​បុគ្គលិក​លក្ខណៈ​របស់​ខ្លួន។

ក្នុង​ការ​ប្រើប្រាស់​សិទ្ធិ​និង​សេរីភាព​របស់​ខ្លួន មនុស្ស​គ្រប់​រូប ត្រូវ​ស្ថិតនៅ​ក្រឹម​តែ​កម្រិត ព្រំដែន ដែល​ច្បាប់​បាន​កំណត់ សំរាប់​ធានា​ការ​ទទួល​ស្គាល់ និង​ការ​គោរព​សិទ្ធិ និង​សេរីភាព​របស់​អ្នក​ដទៃ និង​បំពេញ​សេចក្តី​ត្រូវ​គ្នា​រយៈ​វង់​ក្រឹម​ត្រូវ​ខាង​សីលធម៌ សណ្តាប់​ផ្ទាប់​សាធារណៈ និង​សុខុមាលភាព​ទូទៅ នៅ​ក្នុង​សង្គម​ប្រជាធិបតេយ្យ​តែ​ប៉ុណ្ណោះ។

តែ​យ៉ាងណាក៏​ដោយ សិទ្ធិ​និង​សេរីភាព​ទាំង​នេះ មិន​អាច​យក​ទៅ​ប្រើប្រាស់​ផ្ទុយ​នឹង​គោល បំណង និង​គោលការណ៍​ទាំង​ឡាយ​របស់​សហប្រជាជាតិ​ឡើយ។

មាត្រា ៣០

គ្មាន​បទ​បញ្ញត្តិ​ណា​មួយ​នៃ​សេចក្តី​ប្រកាស​នេះ អាច​ត្រូវ​បាន​ហក​ស្រាយ កម្រ​រំខំ រដ្ឋណា​មួយ ក្រុម​ណា​មួយ ឬ​បុគ្គល​ណា​ម្នាក់ មាន​សិទ្ធិ​បែប​ណា​មួយ ក្នុង​ការ​រើស​ការ​កម្មភាព ឬ​ការ​ប្រព្រឹត្ត​អំពើ​មួយ​ ដែល​ដំនើរ​ទៅ​បំផ្លិច​បំផ្លាញ​នូវ​សិទ្ធិ និង​សេរីភាព​ទាំង​ឡាយ ដែល​មាន​ថែ​ទទេ​ក្នុង​សេចក្តី​ប្រកាស​នេះ ឡើយ។